

Et quæ hister thysco uerbo ludio uocabatur, huiusmodi artifices histriões uocati legimus et feminas ludias appellatas. Martiana. ludia quædam gauditanam saltantem uidimus semicincta. Et ludibundus, ludens. Item composita alludo, quæ est cum aliud dicimus, et ad aliud sententia latenter referretur. Virgil. Aethiæque iliacis celebramus littora ludis. dicitur ludos Aeneæ narrat, alludit ad Augusti uictoriam, quæ contra Antonium in ijs locis potius est deludo, atque eludo, quæ si significant derideo. decipio. Plautus. Quid me deluditis, et nocte excluditis foras? Cicero. sed nos ab illo irridemini, et ipse illi uicissim eluditur. præludo, ante ludo. à quo præludium, quod proprie significat præcentrationem, hoc est id, quod ante inchoationem cantus legitime præmitti à Citharædis emerendi fauoris gratia solet. Hinc præludium à quibusdam proœmium appellatum. illudo, quæ modo significat per ludum neco. Virg. Neu uariae illudant pestes. modo derideo, dicimusque illudo tibi, et illudo te. Idem, Certantque illudere capto. Idem. Verbis uirtutem illude superbis. colludo, simul aliquem deludo. Vnde iurisconsulti colludere causidicos dicunt, cum diuersam partem adiuant, prodita causa sua. Sic. n. clientem suum simul cum aduersario ludunt. hoc est fallunt. decipiunt. Marcus. Præuariatorem esse eum ostendimus, qui colludit cum reo, et translative munere accusandi defungitur, eo quod proprias quidem probationes dissimulet, falsas uero excusationes admittat. ab hoc collusio deducitur, quod præuariationem significat, de qua inferius differemus. à iocis uero fit iocor uerbum, quod, ut diximus, modo ludo significat, modo non serio loquor, sed iugis ago. Aliquando facere, et cum quadam uenustate loquor. Vnde iocis siue iocor, utroque enim modo dicimus, sunt, quæ ueteres dicta, siue dicteria nomina-runt. his in primis usum fuisse Plautum comicum poetam, et M. Tullium summum oratorem constat. Vnde post mortem Plauti, cum multa eius comædiæ incertæ uagarentur, Plautina tamen esse de iocorum copia iudicatae sunt. De Ciceronis uero iocis libentis eius Tiro libros composuit, quos quidam ipsius Ciceronis fuisse existimauerunt. à iocis iocularibus deducitur, quæ modo lusorium significat, modo inane, modo serium. modo amœnum, et uenustum. Item iocosum, quod modo accipitur pro eo, quæ ad ludum pertinet. Vnde iocosas contentiones dicimus, quæ in ludis, uel de ludis oriuntur. modo inane, ut iocosa uerba, hoc est uana, non seria, sed per iocum dicta. modo fictum. ut iocosus homo, hoc est factus. lepidus. iocis abundans. O DULCE IN VICTI PRINCIPIS INGENIUM. O Dulcem, hoc est clementem naturam fortissimi principis. ingens imperatoris laus cum fortitudine coniunctam habere clementiam, cum potius fortitudinis soleat comes esse seueritas. rarum hoc deorum munus est. sed in te FEDERICE. Ita illustre, ut dubium sit, ac difficile dictum magis, ne hostes fortitudinem tuam pugnantem timeant, an clementiam, ac naturæ suauitatem diligenter uideat. Dulce proprie dicimus, quod gustu suaue est, ac iucundum, ut supra ostendimus. cuius contrarium est amarum, hoc est in suaue. asperum. iniucundum. suaue minus est, quam dulce, cui opponitur austerum, sumptum à grecis. apud quos αὐστηρ αὐστηρος austerus dicitur, et αὐστηρία austeritas, et αὐστηρὸς austere. qui diligentius hæc perquirunt, tredecim saporum genera faciunt. Dulce. suaue. pingue. amarum. austerum. acre. acutum. acerbum. acidum. salsum. in uno plures sentiuntur sapores, ut puta austerus. acutus. dulcis. suauius. omnes alieni. in late sapor est alienus quidem, sed et suus quidam, et peculiaris, qui iure dici dulcis non potest, et pinguis. et suauius obtinet lenitate, quæ ipsa succedit in uicem saporis. aquis nullus est sapor, et ne succus quidem, et tamen hoc ipso fit aliquis, ac suum genus facit. Quod si in ijs sapor, aut succus sentiatur uirtu

est, quemadmodum si sentiatur odor. mirum tria naturæ præcipua elementa sine sapore esse, sine odore, sine succo, aquam. aerem. ignem. transfertur tamen aliquando hoc uocabulum etiam ad animum ingeniumque, et simpliciter ad omnia, quæ usu grata, ac iucunda sunt, ut dulcis nox. dulcis consuetudo. dulcis sermo. dulcis ingenium. dulcis memoria, ac recordatio præteritorum. dulcis auicula. dulcis puer. dulcis melos. dulcis cogitatio.

AD DOMITIANVM DE ORPHEO EPIGRAMMA. XXI.

10

20

30

40

50

60

70

80

90

100

110

120

130

140

150

160

170

180

190

200

210

220

230

240

250

260

270

280

290

300

QUICQUID IN ORPHEO. Blauditur Domitiano, quod ita omnia, quæ de Orpheo fabulose scribuntur, representari in ludis suis fecerit, ut uideri uera, non ficta potuerint. ARENA. Amphitheatrum. EXHIBUIT. Produxit, representauit.

RHODOPE. Thracia. partem pro toto posuit. Itæ continēs pro contento, hoc est thraciam pro thracibus. THEATRO. Spectaculo. ORPHEO. Thracio, quemadmodum supra diximus. SCOPVLI. Saxa. proprie enim Scopulus est saxum eminent, à speculari ita uocatus. *σκούριον*. n. speculari est, unde scopum dicimus locum, in quem sagittando tela dirigimus. Suetonius de Domitiano. nonnunquam in pueri procul stantis, præbensque pro scopo dispensam dextræ manus palmam, sagittas tanta arte direxit, ut omnes per iterualla innocue eua derent. et græci scopelon locum eminentem, hoc est speculari nominant. à scopulo scopulosum dicimus locum scopulis plenum. à *σκούριον* uero, quod speculari significat, episcopus deducitur, quasi speculator. non autem pontificem significat, ut nunc uulgo existimatur, sed ut Martianus scribit, ij proprie dicuntur episcopi, qui præsunt panis, et cæteris uenalibus rebus, quæ populis ciuitatibus ob quotidianum uictum necessaria sunt.

REPSEVNT. Ambulauerunt. repere proprie dicitur de animalibus, quæ pedibus carent, et uentre gradiuntur, ut sunt uermes, et serpentes, quæ à rependo dicuntur reptilia. per metaphoram tamen ea quoque, quæ exiguos pedes habent, repere dicuntur, ut lacertæ. stelliones. et similia. ab hoc fit reptentium, quod est lente, et quasi te studinis passu incedo, ut ij facere solent, qui in hortis, et similibus locis spatiantur. Horatius, An tacitum syluas inter reptare salubres. Et irrepo compositum. Messala, irrepsitque serpens in altiore partem. Item. repente aduerbium per antiphrasim, quod significat subito. à quo repentinus subitarius. deducitur autem repo per immutationem unius literæ à græco, quod est ἑρπω. à quo Herpes animal apud græcos uocatur, quo sanantur quæcunque serpunt. et herpetæ dicuntur ulcera, quæ serpunt. Plyn. Aiscum herpetas quoque, et nomas, ac putrescentia sanat. et serpo uerbum eiusdem cum repo significationis, et serpyllum, quod græci ἑρπύλλον uocant, herba est uulgo nota ad palmi altitudinem incremens, dum satina est, nec serpens. syluestris uero mirifica serpit, et odoratior est minutioribus folijs aduersus serpentes effica, quos et odore, si uratur expellit. adhibetur et condimentis. Virg. Allia, serpyllumque herbas contundit olentis. à serpo serpens deducitur nota significationis, quæ tam masculini quam foemini generis reperitur, sed frequentius foemini à ueteribus serpula dicebatur. Vnde serpula serpsit apud Ennium legimus, pro serpens irrepsit. et à serpo proserpo, hoc est porro. i. longe serpo. Plyn. Herba hæc nisi sata sit, mirè proserpithinc proserpina, de qua superius diximus. à serpens serpentinus deriuatur. Idem. Serpentino adipe perunctus resoluatur. et serpentarius, de quo supra diximus. Vulgatum est plerisque

Ad Cæarem. Affuit immixtu perudu genus omne ferarum, Et supra patrem multa pependit auis. Ipse sed ingrato iacuit laetratus ab urso, Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro
Dicitur, exhibuit Cæsar arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandisq; filia rucurrit,
Quæde fuisse nomas creditur Herpetidi.

Affuit immixtu perudu genus omne ferarum,
Et supra patrem multa pependit auis.
Ipse sed ingrato iacuit laetratus ab urso,
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

terras serpentium, quae in ijs occultentur, colores habere, innumera eorum genera sunt. in India tanta magnitudine adlescere dicuntur, ut solidos hauriant cervos, taurosq; in ponto uero iuxta rhindacum amnem superuolantes, quibus alte, perniciousiterq; alites haustu raptus absorbeant. nota est bello punico expugnata balisus, tormentisq; ueluti oppidum quoddam a Regulo imperatore serpens centum uiginti pedum longitudinis, cuius pellis, maxillaq; usq; ad bellum Numantinum Romae in templo durauerit. serpentum aliae squamas habet, aliae picturas. omnibus ferè exitiale uenenum. cerasta praefertur quadrigemina cornicula, quorum ostentatione ueluti esat illico sollicitas aues permittunt. Nam reliquum corpus de industria arenis tegunt, nec ullum iudicium sui praebens, nisi ex ea parte qua imitatus dolo passibus necem perpetim occupantur. ἀπό τῶν νεπέτων, hoc est a cornibus cerastae appellatae. Luca. Spinnaq; uagor torquente cerastae. Amphesibena, quae et amphesibena dicuntur, consurgunt in caput geminum, quorum alterum loco suo est, alterum loco quod cauda, quae causa est, ut capite utrinq; uenenum fundente serpat tractibus circularis. Idem. Et grauis in geminum surgens caput a pbesibena. iaculi a bores subeunt, e quarum ramis uel maxima uibrant. penetrant animal quodcunq; obuuium fortuna fecerit, ne pedibus tantum pauentae serpentes eunt, sed missili quoq; uolarent tormento. Idem. Iaculiq; uolucres. aspides intumescent collis, nullo ferè ictus remedio praeterq; confestim si partes tactae amputentur. murus huic tã pestifero animali amoris affectus est, coniugae ferme uagantur, nec nisi cum compare uita est itaq; alterutra interempta, incredibilis alteri ulhonis cura est. persequitur interfecto rem unum; eum in quacumlibet populi agmine notina quadam infestat. superat omnes difficultates, pmeat spatia, nec nisi amibibus, aut celeri fuga arceatur. hebetes natura oculos hêt, eosq; non in fronte, ne ex aduerso carneret, sed in temporibus. itaq; auditu saepius, q̄ uisu excitatur. Venenum aspidum si sanguis attingit statim perimit. de caetero potum quantalibet copia non nocet. non. n. est tibi ficat uis. itaq; occisa morsu earum animalia cibis innoxia sunt. scribit Varro aspidum ictus efficacissime curari, hausta a percussis ipsorum urina. constat aspidem percussos torpore, et somno necari. Lucanus. Hic quae pria caput morit de puluere tabes. aspidem somniferã tumida ceruice lenauit. plenior huic sanguis, et crassiguita ueneni deacidit, i nulla plus est serpente coactum. aspidis sputum quoq; qd̄ ptyas dicitur, constat perniciosum esse. dicitur autem ptyas ἀπό τοῦ πύου, qd̄ est spu. Unde et πύου μα sputum appellatur, qd̄ et ptyasma dicitur. Nam et πύου pro spuere accipitur. Iuu. Ille fruatur uocibus obscenis, omniq; libidinis arte, qui lacedaemoniũ ptyysmate lubricat orbem, hoc est qui lubricat annulu sputo. per hunc. n. ditorem intelligit Mart. Per cuius digitos currit leuis annulus. Est. n. ditior u mos, dum otiosi sedent, annulos uoluerit, eosq; saepe extrahere, et reponere, digitosq; ut id facilius faciant, sputo irrorare. Hunc locum Iuuenalis ita primum interpretati sumus. quã ridicula hic ab alijs dicta fuerint, ope repretum est perlegere. orbem autem lacedaemonium uocari annulu constat, quia a lacedaemoniis primum annulorum usus manauit. Plyn. Hoc in tarquinis maxime miror, quorum e graecia fuit origo, unde hic annulorum usus manauit, qd̄ et nũc lacedaemone ferreo annulo utuntur. Itẽ ptysis dicitur sputum, phthisis uero exulceratio pulmonis appellatur, cum tabe, et extenuatione totius corporis, ac sanguinis excretionem ἀπό τοῦ φθίσεως, quod est tabescere. consumit, unde phthisici nominantur. cyrenata prouincia Basiliscum generat. xij. non amplius digitorum magnitudine, candida in capite macula, ut quodam diademate insigni, sibilo omnes fugat serpentes, nec flexu mul-

tiplicia, ut reliquae corpus impellit, sed celsus, et erectus in medio incedit. Necat frutices non modo contactu, sed et afflatu. exurit herbas, rumpit saxa. compertum est occiso quondam ex equo hasta, uel ueneni per eam subeunte non equitem modo, sed equum quoq; absumptum fuisse. Mustellarum uirus huic exitio esse perhibetur. interficiunt eos cauernis facile cognitis solatibe. Magi basilisci sanguinem miris laudibus celebrant cocentem pias modo. tribuunt ei successus petitionum a principibus, ac potestatibus, et precu a dijs. quidam saturni sanguine appellant. sunt et qui basiliscum tradant, uel solo aspectu hominem interimere, quod et catoblepas facere dicitur. modica fera, caeterisq; membris iners. caput tantum praegrave a gre feret, idq; detectum semper in terram omnibus, qui oculos eius uide re, confestim expirantibus. Nasatur in aethiopia hesperia apud fontem, qui Nigrus dicitur, nili ut pleriq; existimauerunt caput. et luporum quoq; uisus noxius esse homini in Italia existimatur, ut supra diximus, uocemq; homini quem priores contemplerentur ad praefens adimere. de basilisco sic scribit Lucanus, Sibilaq; effundens cunctas terrentia pestes, ante uenena nocens, late sibi submouet omne uulgu, et in uacua regnat basiliscus arena. Boa serpens est in Italia nasens, de qua supra diximus. alitur primo bubuli lactis succo, in tantamq; aliquando magnitudinem excrescat, ut Diuo Claudio priape occisa in uaticano fuerit, quae solidum infantem gestabat in aluo. Dracones atreue ueneno existimant, ueruntamen in africa sunt pestiferi, alasq; habent et pulchritudine, ac splendore tergris caeteras serpentes excellunt. Lucanus. Vos quoq; qui cunctis innoxia numina terris, serpit aurato nitidi stigylae dracones, pestiferos ardens facit africa, ducitis altum aera cu pennis, armentaq; tota secati, rumpitis iugentis amplexi uerberare tauros, nec tutus spatio est elephas, datus omnia leto. nec nobis opus est adnoxia fata ueneno. caput draconis limini lanuaru subditum, propitiatis oratione dijs fortunatam domum facere magi affirmant. oculis eius inueteratis, et cum melle tritis imminctos no pauescere ad nocturnas imagines. dentes eius illigatos pellibus ca praearum ceruinis neruis interis praestare dominos, et exorbiles potestates. Cauda draconis, et capite uillis leonis e fronte, et medulla eiusde, ac equi uictoris spuma. canis unguibus ad alligatos ceruino corio, neruisq; cerui, et dorcadis alternatis in uictos homines fieri, quae arguendi potius gratia, quam docendi referenda existimamus. quidam dracones scribunt parua habere ora, et admodum non dehiscencia, sed arcitas fistulas, per quas trahunt spiritus, et linguas exerunt, in dentibus uim nullam, sed in caudis, hinc uerberare potius, quã rictu nocere. uisi sunt apud aethiopas. xx. et amplius cubitorum magnitudine frequentissimi. reperiunturq; in eorum maritimis quaterni, et quin cratium more contexti. dracena draconis formata est. a dracone draconculus diminutiuum deducitur. et dracontium herba, de qua supra diximus. Dracones dictos existimant ἀπό τοῦ δειπιδου, quod est uidere. Clarissimã habere dicuntur oculorum aciem, quae ex causam cubantes eos thesauris custodia causa finxerunt antiq; idq; Aesculapio attribuerunt (ut nonnulli existimant) q̄ uigilantissimi esse existimantur, quae res medicinae maxime est necessaria. a draconis similitudine, Draco et appellatur palmes emerinus pluribus annis induratus. Plyn. Nuper, reperiuntur draconem ferere iuxta arborem. ita palmitem appellamus emerinum, pluribusq; induratum annis nũc praefissum, quã maxima amplitudine tribus partibus longitudinis de raso cortice, quatenus obruatur, unde et rasilem uocant. deprimere sulco, reliqua parte ad arborem erecta. De uia pa supius locuti sumus, quae et graecã uoce ἰχθυόνα, hoc est Echidna dicitur. Ouidius,

Sanguine centauri lerne & sanguis echidnæ

Mistus ad auxilium tempora nulla dabit.

In hoc genere, dum coeunt, mas caput inserit in os foeminae, quæ illa uoluptatis dulcedine abrodit. eadem sola intra se parit ova minus coloris, & mollia, ut pisces. Tertia die intra uterum catulos excludit, deinde singulis diebus singulos parit XX ferè numero itaq; cæteri tarditatis impatientes perire puncta terra occisa parente. Cæteræ serpentes contacta oua in terra incubant, & factum sequente excludunt anno. Vipera theriacæ adhibetur, hoc est multiplici illi compositioni, quæ aduersus uenena inuenta est. Ma. gno errore hanc uulgis medicorum tyriacam uocant, & a tyro serpente appellatam dicunt. nullus est serpens qui tyrius appellatur, nec tyriacæ a tyro, sed theriacæ, siue theriacæ ἀπό τῶν ἐν πύριον, hoc est a feris, siue belluis uocata est, quæ hæc compositio aduersus omnes beluas uenenatas instituta sit. admiscetur ei uiperinæ carnes. quippe ex uiperæ pastilli sunt, qui & ipsi theriaci appellantur, ternis digitis utring; amputatis, exemptisq; intertaneis, & luore spinae ad hærent. reliquo corpore in patina ex aqua, et anetho dissecto, spinae exemptis, & addita simula gine, atq; ita in umbra siccatis pastillis. quidam tradiderunt eos, qui aliqui uiperæ reor colatum hauserint, nunquam postea ferri a serpente. theriacæ simile est mihridaticum antidotum ex rebus LIII compositum, quod uulgo nunc auctoris nomine mihridaticum uocant. anguem quoq; minime uenenatum esse putant, nisi per mensem dum luna instigatur. Serpentis genus est uulgo notum. Virg. Frigidus, o pueri fugite hinc, latet anguis in herba. hunc ex ne dulla hominis spinae gigni multi prodiderunt. puleherrium anguinum genus Hydrus est, in aqua uiuens, de quo & hydra abunde superius disserimus. ab angue anguinus deducitur. Plyn. Anguino adipe illumitur. Et anguinus cucumis dictus est oblongus, & ad anguis similitudinem contortus, qui & erratus dicitur. Hemorrhoidis quoq; serpentis genus est pestiferum a fluxu sanguinis ita appellata. quippe græci αἷμα sanguinem πύρι fluorem dicunt. huius morfu sanguis omnis a corpore fluit, nec sisti potest. Lucanus. At non stare suum miseris passura cruorem, quam ferus ingens hemorrhoidis expliat orbes. Idem. Im pressit detersis hemorrhoidis aspera tello, utq; solet pariter totus effundere si gnis. Coricij pressura croca sic omnia membra emiserit simul rutilo pro sanguine uirus. sanguis erant lacrymæ quæ a cing; foramina nouit humor, ab his largus manat cruor, ora redundant. & patule nares, sudor rubet, omnia plenis membra flumit uenis, totum est pro uulnere corpus Plyn. Porulacæ, quæ pelion uocant, non multum satuae efficiunt sagittarum uenena, & hemorrhoidium, & presterum plagi in posita extrahit. hæc et hemorrhoidia dicitur. Idem. Muscum serpentinibus aduersatur maxime hemorrhoidia, et salamandra hemorrhoidia est uocatus genus morbi, cum ora uenarum iuxta anum, tanquam ex quibusdam capitulis turgent, & sanguinem fundunt, quod & in ore uulnæ faminarum incidere consuevit. quæ hæc purgatio est non morbus. ideoq; curati eo quidam cum sanguinis exitum non hærent inclinata in præcordia, ac uisera materia subitis, ac grauissimis morbis correpta sunt. ideoq; quoties is suppressus est, nequid periculi afferatur multa exercitatione digerenda materia est, & sanguis interdum è brachio mittendus. præster quoq; serpentis genus è miro ardore eum, quem la ferit inflammans, & supra modum tumesciens. Lucan. Narsidum Marsi cultorem torridus agri percussit præster, illi rubor igneus ora succendit, tenditq; autem perente figura miset cincta tumor, maior iam corpore toto. huiusmodi; egressa modum super omnia membra, inflatur sania late tollente ueneno. se se serpens est, cuius uel leni ictu tota

atro putrescit. ideo ἀπό τοῦ ὄχρω nomen habet, quod est putreo. Plyn. Profuisse tamen Oxymel fatentur contra serpentes, quos se pas uocant. Luca. Ossa; dissoluens cum corpore tabificus seps. Idem. Parua modo serpens, sed qua nonnulla cruentæ, tantum mortis habet, nam plaga proxima circum fugit raptæ cutis, pallentiaq; ora retexit. Iamq; sinu lapsa, nudum est sine corpore uulnus. membra natant sanie, suræ fluxere, si ne ullo tegmine poples erat, femorū quoq; musculus omnis linquitur, & nigra distillant inguina tæbe. Scytale serpens è gracilis, nec nimium longa, sed tanta macularum uarietate spectabilis, ut intuentes remoretur, tanto aut feruore, ut præter cæterarum serpentium consuetudinem media hyeme tuniculam exuat. Idem, & scytale sparsis etiam nunc sola priuimus exuuias positura suas. Plyn. Eadem uis contra uenatorum oium morsu priuatum scytalem etiam lacædæmonij uocabant huiusmodi scytium genus epistolæ. furculi duo erant Teretes oblonguli pari crassitudine, eiusdem longitudinis, derasi, atq; tornati consimiliter. Vnus imperatori in bellum proficiscenti dabatur. alterum domi magistratus seruabant. quæ usus uenerat litterarum secretorum arcum furculum lorum modicæ tenuitate, longum quantum rei satis erat complicabant, uolumne rotundo, & simplici, ita ut ora adiuncta undiq; hærentes lori, quæ plucabatur coirent. literas deinde in eo loco pertransierat iuncturarum oras uersibus a summo ad imum proficiscentibus conscribebant. Id lori literis ita perscriptis reuolutum è furculo, imperatori commenti illius conscio mittebat. resolutio aut lori literas truncas, ac multas reddebat, membraq; carū, & apices in partes diuersissimas spargebat, sed ubi ille, ad quæ erant missum, acciperat, furculo compari quem hæbat a capite ad finem perinde, ut debere fieri sciebat, arcum plucabat, atq; ita literæ per ambitum eundem furculi coalescentes rursus cohibant, intergræq; & incorruptam epistolam, & legi facilem præstabant. σκυτόλιον autem, hoc est scytalen a loro uocabant, quæ græci σκῦτος dicitur. Sic etiam serpentem scytalen, a corio, quæ facile exiit. unde σκῦτερον græci scortum uocant. et σκῦτός sutor. σκῦτάριον sutrina appellatur. hinc è scutulum uocatus tenuis, & macrū, & in quo tantū exilis pellicula ærniatur. unde scutica dicitur, qua pro flagello utimur, & scutum, quæ corio tegi consuevit, a cuius similitudine scutum uasis genus. Hora. Viliæ uendentem tunicato scuta popello. hoc & scuta foemino genere dicitur. a quo scutula diminutiuum, quæ modo huiusmodi uasculum significat. modo lignum teres, quo liniū, & alia huiusmodi tundimus. hinc scutulata uestis, de qua superius locuti sumus. Et aliud diuinitiu scutella. Item a scuto deducitur scutatus, sicut ab hæstia hæstus. & scutifer ferens scutum. scutū græce aspis uocatur. a quo ἀσπίδος τοῖς parma appellatur, hoc est paruū scutum, et breue. Vir. Ense leuis nudo, parmaq; in gloriis alba. huius diuinitiuū est parmula. coluber quoq; serpens est in aqua uiuens, huius adipe, & fel habentes, qui crocodilos uenantur mire ad iuuari produntur, nihil aduersus eos bellua audente. è colubrorum genere est, qui a græcis enydris uocatur serpens masculus, & albus. huius quatuor dentibus si prioribus in dolore superiorum ginguas scariificant, inferiorum inferioribus. Dipsas plagam ferè nullam morfu iducit, nec tumorem, sed humore oem consumens, sum inestimabilem facit. id nomen habet ἀπό τοῦ δίψω, quod significat sitio. Plyn. Vnedines serpentium uenenis resistunt maxime seps, dipsas & uiperæ. Lucanus, Signiferum inuenem tyrrheni sanguinis Aulium

60 Tortia caput retro dipsas calante momordit.
Vix dolor aut sensus dentis fuit, ipsaq; leti
Frons caret inuidia, nec quicquid plaga munatur.

Ecce subit virus tacitum, atq; pitq; medullas
 Ignis edax, calidusq; incendit viscera tabe.
 Ebbit humorem arca vitalia fufum
 Pefus, & in fisco linguam torrere palato
 Cœpit, defeffiuret qui sudor in artus
 Non fuit, atq; oculos lacrymarum ueni refugit,
 Non decus imperij, non moesti uita. Catonis
 Ardentem tenere uirum, quin fpargere figna
 Auferet, totisq; furens exquireret aruis.
 Quis pofcebat aquas fitiens in corde uenenum.
 Ille uel in Tanam niffus, Rhodanumq; Padumq;
 Arderet, Nilumq; bibens, per rura uagantem
 Nec fentit, fatiq; genus, mortemq; ueneni,
 Sed putat effe fitim.
 Cicina parua & gracilis ferpens in Italia ferè ueneno atres.
 cherydros terreftis ferpens hydro aqua fimilis. et chelydros
 non multum afpectu diftans fimium, qua ferpit, emittens. Lu-
 ca. Natus & ambigue coleret, qui fyrtidos arua cherydros, tra-
 ctisq; uia fimante chelydri. cenchris ferpès maculis plena. the-
 banus marmorij fimilis, quod uiride è, & cæteris marmoribus
 bilariis, & a ferpentium maculis ophites uocatur. quippe
 opis græcæ ferpens dicitur. non inueniuntur ex eo colina, ni-
 fi admodum parua. duo eius genera, molle candidum, et nigri-
 cans durum. differunt ab hoc tiberianum, & Auguftum ho-
 rum imperatorum priapatu in ægypto reperta, quod hæc ma-
 culas diuerfo modo colligunt. auguftum undatim criffum in
 uertices. Tiberianum fparfim conuoluta canicie. cenchris etiã
 auis ex accipitrum genere. de cenchride ferpente Idem, & fem-
 per recto lapfurus limite cenchris, pluribus ille notis uariatam
 tingitur aluum, quã paruis tinctus maculis thebanus ophites.
 de cenchride auis. Plyn. Fimum cenchridis albugines extenu-
 at. Ammodites ferpens est arenæ fimilis colore, a qua nomen
 habet. Luca. Concolor exuftis, atq; indifcretus arenis ammodi-
 tes. natix etiam ferpens aquas quoq; ipfas ueneno inficiens.
 Idem. Et natix uiolator aquæ. natix etiam herba est, cuius
 radix emulfa uirus hirci redolet. hæc in piceno a fœminis abig-
 unt, quos uocant fatuos. philofophi fpecies limphantium hoc
 modo animorum effe crediderunt, qui tali medicamento inuen-
 tur. pharias ferpens est, fulcum dum ferpit, cauda in terra fi-
 ciens, & fupra eam ferè ambulans. Luca. Et contentus iter cau-
 da fulatre pharias. ferpentes omnes pariunt oua. coeunt com-
 plexu adeo circũuoluta fibi, ut unam exiftimare bicapitem pof-
 fis. MIRANDA. Admiratione digna, quæ fcilicet mo-
 ueri. & currere indebatur, uel admiratione digna propter pul-
 chritudinem, quia ut mox fubdit. fimilis erat hortis hefpertidũ,
 de quibus fuperius locuti fumus. IMMISTVM. Cõ-
 miftum, licet aliquando reperiatur immiftum pro non miftum,
 mifcere proprie confundere est. unde miftarius uas dicitur, quo
 uinum aqua mifcemus. Lual. Vrcæus, aut gemina longus mu-
 ftarius anfa. hinc miftor, & miftio. & miftura. & mifte ad-
 uerbium notæ fignificationis. Item com pofita admifceo. inter-
 mifceo. permifceo. immifceo. fubmifceo. commifceo. eiusdem fe-
 re omnia fignificationis. a quibus admiftor. admiftio. admiftu-
 ra. admifte. intermiftor. intermiftio. intermiftura. intermifte.
 permiftio. permiftio. permiftura. permifte. immiftor. immiftio.
 immiftura. immifte. fubmiftor. fubmiftio. fubmiftura. fubmifte.
 commiftor. commiftio. commiftura. commifte. Item, Miftum.
 immiftum commiftum aduerbia. Item miftella colubæ genus,
 de quo fuperius diximus. Item miftellæ uites, quæ in omni a-
 gro conueniunt, quod cum cæteris ubiq; utiliter mifceantur. et
 promifcuum, miftum. confufum. incertum. Vnde apud gram-
 maticos promifcuum genus incertum dicitur. a quo promifcæ

aduerbium, mifte. confufe. incerte. Veteres etiam promifcæ
 pro promifcæ fcripferunt. Et miftum uinum nõ purũ, fed aqua
 temperatum. uero contrarium. aliqui tamen mifcere pro pertur-
 bare accipitur. Virg. Mifcet agens telis. diciturq; mifceo a τὸ
 τῶν μίχων, quod apud græcos mifcere est. unde & μι-
 ξίς miftura appellatur. PECORI. Animalibus miftibus.
 proprie enim pecus pecoris, fime pecus pecudis (utroq; n. mo-
 do dicimus) fignificat omne animal, q̄ sub hominis i perio è pa-
 bulo terræ pafcitur, ut boues. afini. equi. cameli. oues. capræ. et
 reliqua huiusmodi. Item elephanti. Plyn. Qui cum elephanto
 10 congreffus gemino ictra pecudem exanimat. re peritur tñ in-
 terdum pecus pecoris pro multitudiue pecudũ, fime pecorũ. Vir-
 gl. Dic mihi damocæ cuiũ pecus, an Melibœi? Idem, Infelix o
 femper ouis pecus. Idem, Caprigenumq; pecus nullo ciftode p-
 herbas. interdum pecus pecoris pro oue ponitur. Plyn. Suis fœ-
 tificatio die quinto purus est. pecoris die sexto, bouum trige-
 fimus. Quinilianus, Cur in uifum ueftrum fæpe pecori lanæ
 detrabuntur. Ouidius,
 Hoc pecus omne meum est multæ stabulantur in antris.
 20 Multas fylua tegit, multæ quoq; uallibus errant.
 Nec, fi forte roges, poffem tibi dicere quot funt.
 Pauperis est numerare pecus. de laudibus harum,
 Nil mihi credideris, præfens potes ipfa uidere.
 Ut uix arcæant diftentum cruribus uber.
 Sunt fœctæ minor tepidis in ouilibus agni.
 Interdum etiam pecus pecoris transfertur ad omne animal,
 qđ humana lingua, & effigie caret. Virg. Ignauum fucos pe-
 cus a præfepibus arcent. pecus quoq; pecudis pro oue pofitum
 legimus. Plyn. Ipfius animalis tanta narratur clemẽtia aduer-
 fus minus ualida, ut in grege pecudũ occurrentia manu dimo-
 ueat, neq; obterat imprudens. Itẽ pro quocũq; animali huma-
 na effigie, & fermone atrente. Virg. pro apibus. Et pecudũ ca-
 ftodia folers. Lual. pro pifcibus, præterea genus humanũ, mul-
 30 tæq; natales fquamgere pecudes. V eteres, pecu, & pecus pe-
 coris, & pecus pecudis neutro omnia genere protulerunt. Vn-
 de pecua, & pecora, & pecuda frequentiffime legimus. Neu-
 us. Homines. pecua, belluasq;. Accius. in alfis montibus pecua,
 atq; iter collers pafcunt. Idẽ. V agantur pauore pecuda, & in
 40 tumultis paftores fedent. Sifen. Iumenta, & pecuda loas crepi-
 dare com pluribus. Cic. Cum adhibent in pecora paftores. Ca-
 to pecuniam pronulit genitiuo plurali ab eo, quod est pecu. a quo
 pecuarium deducitur, quod ad pecus attinet, ficut a pecore pe-
 corarium, & pecoreum, & pecorinum, ficut a pecude pecudi-
 num. pecuarium etiam dicimus aliquãdo armentarium. et
 pecuaria loca, in quibus armenta confiftunt. Item ipfa armenta.
 præterea a pecore fime pecu pecunia deducitur. cuius dimini-
 uum est pecuniola, q̄ olim diuitiæ oēs in agris, atq; pecoribus
 effe exiftimabantur. nõ locupletes, et pecuniofi appellati funt
 diuites, quafi locorũ, & pecorũ pleni. q̄ ppe pecuniæ appellatio-
 ne non nõ numi, hoc est numerata pecunia, fed oēs res tã foli,
 50 q̄ mobiles, & tã cor pa, q̄ iura continentur, ut Hermogenianus
 iurifcõfultus affirmat. Frequentius tñ pecunia pro ea, quæ nu-
 merata est ab authoribus uifurpatur. Item a pecore, fime pecu
 peculium, qđ proprie fignificat rẽ, quæ non in pecunia nume-
 rata confiftit, fed uel in folo, uel in pecoribus, uel in fupelle-
 ctile noftro labore, & industria partum, & a nobis ipfis lu-
 crefactum. Virg. Nec ftes libertatis erat, nec cura peculi. Cic-
 ro, An eorum feruitus dubia est, qui cupiditate peculij nullam
 conditionem recufant duriffimæ feruitutis. & Celfus iurifon-
 60 fcribit pecuniam fine peculio fragilem effe, hoc est fine lucro.
 hinc peculium caftrenfe dicitur, ut Põponius affirmat, qđ a pa-
 ventibus, & agnatis in militia degenti donatum è, uel p filius
 in militia

in militia acquisiuit, quod nisi militaret, acquisiturus non fuisset. Nam quod fuisset sine militia acquisiturus, id peculium eius castrensē non dicitur. aliquādo etiā peculium pro paruo patri monio accipi a seipso. ab hoc peculiaris deriuatur, quod proprie significat rem ad peculium pertinētem sed usu iam receptū est, ut pro proprio, siue speciali, seu præcipuo ponatur. Vnde fit peculiariter aduerbiū, hoc est specialiter. præcipue. Item peccator. a quo depeccator, quod proprie est ea, quæ ad reipublicam siue primapem, seu sacra pertinet, furor. a quo pecculator, siue depeccator, quod tale furum facit, quorū foemina sunt peccatrix, & depeccatrix. Itē pecculus quē Paulus, et Labeo definiunt esse pecunie publicæ, aut sacræ furum, non ab eo factum, cuius periculo fuit, & ideo æditū in ijs, quæ sibi tradita sunt, pecculam non admittere. Idē etiam scribunt non modo pecuniam publicam, sed etiam priuatam crimen pecculatus facere, ut si quis, quod fisco debetur simulans se fisci creditore, ac ceperit, quāuis priuatam abstulerit pecuniā. is autem qui pecuniā traiciendā accipit, uel quilibet alius, ad cuius periculum pecunia pertinet, non dicitur pecculam admittere. PEPEN-DIT. Immobilis stent, cessans a uolatu desiderio uidendi poetam. SUPRA VATEM. Supra eum, qui uatē, hoc est Orpheum agebat. Vates antiq̄ uocabant quos græci dicunt prophetas, hoc est antistites phanorum, & diuinorum oraculorum interpretes. uel quasi fates, ut supra diximus, quod futura farentur, siue facta prædicarent, uel a uersibus uiendis, hoc est connectendis. solebant. n. affiatū diuino numine uersibus contextis futura prædicere, unde deducta sunt uaticinor. uaticinium. uaticinūs, de quibus diximus. uaticinū a gryum primus Leo. iij. Romanorum pontifex uaticinibus cœxit. Nicolaus. V. instituit, & uaticinū, quod græco uocabulo propheticum dicitur. ab huiusmodi uatibus poetæ quoque uates appellati sunt tam masculino, quā foeminino genere, quod & ipsi musarū furore pleni carmina componere existimantur. Nā qui absque carminum furore ad poesin accedunt, et ipsi (ut Plato inquit) manes sunt, & uana est eorum poesis. idem poetæ appellantur, hoc est ποιηται ἀπό τοῦ ποιεῖν, quod est facio. effingo. forma, quasi fictores, unde opus eorum poema, & poesis dicitur hoc est figmentum, siue fictio. quidā hæc ita distinguunt, ut poema sit inuētio parua, quæ paucis uerbis exprimitur. poesis uero textus ipse scriptorum, & opus totum. Lucil. Non hoc quod ualeat, quid ueriter sit hoc, quā illud cognoscis, primum hoc quod diximus esse poema, pars est parua. idem item quæuis non magna pars poema est, poesis opus totū, totūque illa summa est una. Item a poeta poetam dicimus, quod ad poetam attinet. & poetam artem ipsam sicut grammaticæ, & rhetoriæ, & poetice aduerbiū, sicut grammaticæ, & rhetoriæ, et poetor uerbiū, quod est in poetice exercere, siue poetam ago. & poeticus quoque usus est Ennius, qui Caballinū fontem poetificum nominauit. LACERATVS AB VRSO. Quæ admodum uerus Orpheus a mulieribus. INGRATO. Quia non peperat ei, cuius cantu fuerat oblectatus. IACVIT. Extinctus est, quem admodum superius diximus. FICTA. Simulata. Fin gere. n. proprie formare, et facere est. Vir. Nec si miserū fortuna Simonē finxit nanū ēt, mendacemque i proba finxit. Ci. Virū bonū finxit de eius deliberatione et cōsultatione. Sallust. Quæ natura uentri prona, atque obediētia finxit. Vir. Sic. n. parato luto tegulas fingebat. hinc figuli dicti siue fictores, quod ex creta, atque argilla opera faciunt, et figulina, seu per syncope figlina, officina, in qua huiusmodi opera fiunt, & opera ipsa figulina & fictilia dicuntur, quæ tanto in usu apud ueteres fuisse, ut Numma rex septimū collegū figulorū Romæ instituerit. non. n. imbricæ tū, tegulæ, laterculique fiebat, sed et tabulæ. lucernæ. cā

delabra. Vasa ois generis, doliaque ad tenēda uina, aquaque, quæ etiam defunctos sese multi fictilibus solijs condi maluerit, quæ mar moreis se pulchris. M. V. arro pythagorico modo in myrtum, & olea, ac nigrae populi solijs. samia uasa in esculētis laudari maxime solebat, hoc est in Samo insula facta. samos duarū insularū nomen est in mari a gæo. una adiacet thraciæ, quæ postea Samothracia dicta est. Vir. Threiciamque samū quæ nunc samo thracia fertur. altera epheso opposita est, & uicina Andro, in illa luno fertur nata fuisse. et Pythagoras philosophus, et una ex sibyllis quæ exinde Samia dicta est. in ea genus cretæ erat ad uasa fictilia aptissimū. unde uasi fictilibus in ea prima nobilitas. in eadē nemorosus collis fuit, ut Homerus testatur, unde omnē idā, & oēm troianā urbē subijcere oculis licebat. quā nobilitatē Arretū in Italia tenuit. Martia. Arretina nimis ne spernas uasa monemus. Lauus erat thuscis Porfena fictilibus. Surrenti calices tū in pretio fuisse. idem. Accipe non uili calices de puluere natos, sed surrentina leue torcum rotæ. simili modo in hispania Sagunti. Idē. Quæ non sollicitus tenet, seruetque minister, summe saguntino pocula facta luto. nec minus ijs nobilitatē sunt in Campania Cumæ. idem. Hanc tibi cumano rubicundam puluere testam, Muni pem misit cæstit Sibylla suam. Samia testam matris deūm sacerdotes, qui galili uocantur, uiriliter amputabant, nec aliter hoc citra perniciem fieri poterat (si. M. Cælio credimus) qui linguam quoque sic amputandam graui probo obiecit Vitello. hinc samum aliquando ueteres pro acuto usurparunt. & samare uerbum pro acere, & quasi samie testæ acumen inducere (ut Marcell. testatur) fractis quoque testis uti ex cogitatus est, ut pauimenta firmius durent, addita calce, quæ uocant signina. ab hoc etiam signa fit, hoc est forma. aspectus. qualitas. uñ tres figuræ apud grammaticos esse dicuntur. simplex. composita. & decomposita. Item figuræ uocantur, quas græci χηματα dicunt, hoc est schemata, quasi cultus, & ornamenta orationis. hinc schemata lex eos, & schemata dianœas, hoc est figuræ uerborum, & figuræ sententiarum. a quo fit figura uerbum, & figura. tim. Vnde oratio figurata, & figurate aduerbiū, hoc est per figurā. Item effingo, quod est ad alterius formam fingo, et qualem uolo fingendo re præsentio. Quint. Nam mihi uidetur M. Tullius, cum se totum ad imitationem græcorum contulisset, effinxisse uim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis. Vnde ductum est nomen effigies, hoc est signum ad uisū alterius similitudinem uel ad ueritatis imaginem factum, tam in picturis, quā in sculpturis. Aliq̄ etiam pro aspectu ponitur. ab hoc fit effigio uerbum, hoc est ad effigiem formosā quo effigiat, hoc est ad aliquam similitudinem formatus. aliquando tamen fingo pro simulo accipitur, quoniam ea, quæ simulamus, ita formamus, atque componimus, ut uera esse uideantur. Afræ. Tu cogitatus finge, fabricare, uti libet. Vir. Non hic te carmine ficto, atque per ambages. Teren. Et fingunt quandam inter se nunc fallaciam. Cic. Talibus exemplis non fictæ solū fabulæ, sed etiam historiæ refertæ. Plau. Nam nec factum usquam nec fictum, neque scriptum in poematis. hinc fictio, & figmentum deducuntur, hoc est res simulata, & ficta. & fecte aduerbiū, hoc est simulate, & fixula, quod pro fabula ueteres usurparunt. Est etiā quando fingo pro compono accipitur. Virgil. Persequitur uitam attondens, fingitque putando. Et pro paro. Lucil. Fugit fingitur, timido uadit pede peratus. Et pro iungo. Neuius. Labra fingo labellū, fictricamque ipsam deosculor. a quo etiam fit confingo, quod similiter pro simulo accipitur. a quo confictor. confictrix. confictio. & aduerbiū conficte. Item diffingo, quod est conuassatum reformo. Seneca. Dissipatum inflatur, atque diffingit.